

KAHEPAIKSETE VABATAHTLIK SEIRE

Miks osaleda?

Vabatahtlikus seires osalemine aitab õppida tundma liike ning annab võimaluse igäühel panustada oma kodupiirkonna looduse uurimisse ja looduse hea käekäigu tagamisse. Kahepaiksete vabatahtliku seire eesmärk on kahepaiksete liikide leviku kaardistamine Eestis. Pikas plaanis võimaldab see samade veekogude korduval seiramil jälgida muutuseid liikide arvukuses ja seisundis.

Kuidas osaleda?

Seires osalemiseks on vajalik valida mõni kodulähedane veekogu, milles on püsivalt vett ning mis võiks sobida kahepaiksetele paljunemiseks. Selliseks veekoguks sobivad järved ja tiigid või vaikse vooluga jõesopid, ojad ja kraavid. Veekogude leidmiseks lähiümbruses võib informatsiooni otsida näiteks Maa-ameti [kaardirakendusest](#).

Vabatahtlikus seires osalemiseks tuleb vaatlused edastada Loodusvaatluste andmebaasi (LVA). Andmeid saab sisestada kasutades Loodusvaatluste nutirakendust ([Android](#) ja [IOS](#)) või LVA veebilehte¹: <https://lva.eelis.ee/>.

Millal osaleda?

Kahepaiksete vabatahtlik seire toimub perioodil 15.04. – 30.06.2023. Selleks, et ükski liik ei jääks kahe silma vahele on vaja seireks valitud sigimisveekogu külastada mitu korda (vt. tabel 1). Minimaalselt võiks veekogu külastada kahel korral. Sellisel juhul võiksid vaatlused jääda vahemikku aprilli lõpp kuni mai lõpp. Lisaks päevasele vaatlusele võiks veekogu külastada, ühel korral, ka peale päikeseloojangut.

¹ Veebilehte <https://lva.eelis.ee/> saavad kasutada juba registreeritud kasutajad; alates 2022. aastast veebilehel uusi kasutajaid lisada ei saa. Uutel loodusvaatlejatel palume kasutada Loodusvaatluste nutirakendust

Kuidas vaadelda?

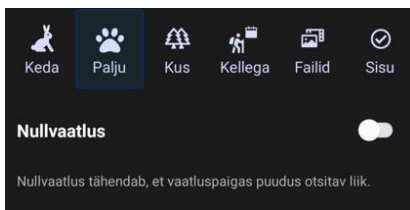

Seire läbiviimisel tuleks käituda nii, et tegevus häiriks loomi võimalikult vähe. Kahepaiksete vaatlusel osalemiseks on abiks tavapärased loodussõbra töövahendid – binokkel ja fotokaamera. Samas pole need hädavajalikud ning hakkama saab ka ilma.

Välitöödel käitu nii:

- lähene veekogule vaikselt;
- kuulata, kas kostub konnahäälitsusi, liigimäärangu hilisemaks kontrollimiseks võid vajadusel häälitsusi telefoniga salvestada. Liigivaatluse võib kirja panna ka ainult konnalaulu põhjal;
- vaata ringi ja otsi veekogust ning selle kallastelt kahepaikseid võimalusel kasuta selleks ka binoklit või fotokaamerat. Märki ülesse nii kudu, kullased kui ka moonde läbinud isendid;
- võimalusel tee kohatud isendist foto, see võimaldab ekspertidel liigimäärangu üle kontrollida;
- sisesta kohatud **liigid** ning nende **arvukus** andmebaasi, kasutades Loodusvaatluste nutirakendust või LVA kodulehte;
- kudupallide ja -nööride puhul märki arvukuse lahtrisse nende arv.
- Anna kindlasti teada ka sellest, kui veekogus ei õnnestu kohata ühtegi kahepaikset. Selleks on Loodusvaatluste rakenduses vaatluse sisestamisel arvukuse etapis eraldi valik 'Nullvaatlus', mis ilmub nähtavale kui oled valinud vaatluse sisestamisel Kahepaiksete projekti. Oma nullvaatlusest võid teada anda ka seire koordinaatorile (rauno.kalda@envir.ee).

!Tee nullvaatluse puhul veekogust kindlasti ka foto.

Nullvaatluse sisestamine:

Nullvaatluse sisestamiseks on rakenduses loodud eraldi nupp.

Veelehel tuleb märkida null vaatluse puhul arvukuseks 0

Arvukuse hindamine võib suure isendite arvu puhul olla keerukas ettevõtmine. Püüa kokku lugeda isendite ligikaudne koguarv ja ära muretse iga viimse isendi kirja saamise pärast. Analüüsi käigus teisendatakse arvukus hiljem 4-astmeliseks skaalaks.

Moonde läbinud isendid ja kulleled:

1 – üksikud ehk 1-3 isendit, 2 – vähearvukas ehk 4- 10 isendit, 3 – ohtralt ehk >10 isendit, 4 – väga ohtralt >30 isendit.

Häälitsevad loomad:

1 – üksikud ehk häälitseb üksik isend, heli kostab ühest kohast, 2 – vähearvukas ehk isendeid saab eristada, s.t. häälitsuste vahel on pausid, 3 – ohtralt ehk isendeid saab eristada, kuid häälitsused kattuvad mõningal määral, 4 - väga ohtralt ehk pidev koor.

Kudu ja munad:

1 – üksikud ehk 1-3 eraldi kudupalli või -nööri, 2 – vähearvukas ehk 4-10 eraldi kudupalli või -nööri, 3 – ohtralt ehk >10 kudupalli või -nööri, 4 – väga ohtralt ehk kudu moodustab eraldamatu laama.

Tabel 1 Vaatluskäikude aja valik olenevalt liigist ja arengujärgust: ♪ – häälitsevad isasloomad, ⊙ – munad ja kudu. Märkide paigutus näitab kuu lõikes, millal vastavat arengujärku veekogudest leida võib - kas pigem kuu alguses, lõpus või kogu kuu vältel.

Liigirühm	Liik	Aprill	Mai	Juuni	Juuli
Pruunid konnad	Rohukonn	♪♪ ⊙	---	---	---
	Rabakonn	♪♪ ⊙	♪ ⊙	---	---
Rohelised konnad	Tiigikonn	---	♪♪ ⊙	♪♪♪ ⊙⊙⊙	---
	Veekonn	---	♪♪ ⊙	♪♪♪ ⊙⊙⊙	---
	Järvekonn	---	♪ ⊙	♪♪♪ ⊙⊙⊙	---
Kärnkonnad	Harilik kärnkonn	♪♪ ⊙	♪ ⊙	---	---
	Kõre	♪♪ ⊙⊙	♪♪♪ ⊙⊙⊙	♪♪♪ ⊙⊙⊙	♪ ⊙
	Rohekärnkonn	♪♪ ⊙⊙	♪♪♪ ⊙⊙⊙	---	---
Vesilikud	Mudakonn	♪ ⊙	♪♪♪ ⊙⊙⊙	---	---
	Tächnikvesilik	⊙	⊙⊙⊙	⊙⊙⊙	---
	Harivesilik	---	⊙⊙⊙	⊙⊙⊙	---